

онај који критикује туђа дела више но игде у том положају, јер код нас објективност и према себи и према другима није још продрла ни у најпросвећеније људе; код нас у науци још увек влада женска осетљивост и стварне замерке сматрају се за личне увреде; култ своје личности још увек је јако развијен... Казавши о једној ствари своје мишљење, ја нисам никада налазио за потребно да се на ту ствар враћам, јер сам увек био прожет дубоким уверењем, да ће моји резултати ако су тачни и добри кад тад победити, ма се сви дигли против њих, и да ће, ако нису добри, кад тад пасти, ма их сви хвалили; у томе случају неће ништа користити моја одбрана: они ће, ако нису добри, зато што нису добри, пасти кад тад сами собом и морају пасти и треба да падну.¹⁾ Од тог начелног става он је, ипак, отступио; и то два пута. Изазван оценом Ј. Н. Томића о његовој малој *Историји Босне и Херцеговине* он је у другом издању своје *Историје Српског Народа*, 1910. год., написао једну врсту одговора, али не на ту оцену, него је говорио уопштено, приказујући Томићеву историчарску личност у целини. А другом приликом одговорио је читавим низом чланака *Фразе и факша*²⁾ на примедбе Ј. Скерлића и узгред г. П. Поповића.

После тих полемика Станојевић задуго није писао нових оцена на наша дела. Ту врсту свог научног рада обновио је тек после рата у *Архиву за арбанаску старину, језик и етнологију* и после нарочито у нашем часопису. Те оцене биле су махом кратке и више начелне; у њима је Станојевић више маркирао него образлагао своја гледишта. Али су биле несумњиво корисне, јер су потакле, у колико су биле негативне, нова објашњавања, као што је, на пр., случај са чланком г. Л. Хауптмана о сеоби Хрвата и Срба; или су, позитивне, давале маха и самоповерења нарочито млађим писцима.

V

Главни научни посао који је Станојевић припремао у прво време свог наставниковања било је проучавање веза између Византије и Срба. И за себе и за своје ђаке он је хтео да систематски пређе, на основу извора, нашу историју од најстаријих времена, од словенске колонизације на Балкану и првих наших додир са Византијом, да би, на тако солидно постављеној бази, могао прећи на даље проблеме. Његова је намера била да прикаже време и карактер словенског надирања према Балкану, да нађе, колико се може, шта су

1) С. К. Гласник, IV, 1901., 307—8.

2) Дело, књ. 57—9, 1910—11.